

Troldhede Lokalarkiv har i sommeren 2022 været på besøg hos Else Lauritsen i hendes dejlige lejlighed på Dalgasgade 59A i Troldhede. Else har boet i Troldhede hele livet. Og med en fantastisk hukommelse kunne hun fortælle om mange spændende oplevelser, som hun har haft i sit lange liv indtil nu.

I dette skrift er vi glade for at kunne gengive brudstykker af Else Lauritsens liv indtil nu, som hun fortalte det til formanden for Troldhede Lokalarkiv, Godtfred Storm. Udover Elses fortælling, har vi valgt at skrive lidt om Elses ophav, som har haft en stor betydning for hende.

Redigeret af webredaktør John Søndergaard Nielsen, Troldhede Lokalarkiv.

Else Lauritsen, født Jakobsen

Forældre og bedsteforældre.

Elses mor hed Jørgine Christensen, men blev aldrig kaldt andet end *Ginne*. Hun var født i Alkjærsgig i Dejbjerg sogn og ud af en søskendeflok på syv. Ginne var sammen med sin tvillingsøster Mary de ældste i flokken. De blev født 1. april 1912 og begge blev døbt hjemme samme dag af lærer Bundgaard. Den 19. maj 1912 blev de fremstillet i kirken. Forældrene var husmand Christen Lyder Rindum Christensen og Johanne Kirstine Andersen.

Elses far hed Kristen Jakobsen og var post ligesom sin far, Jakob Jakobsen. Kristen var født i Skjern den 8. januar 1909 og han blev dødt i Skjern Kirke den 31. januar 1909 med to landposte og deres hustruer som faddere.

For at blive post skulle man først være aspirant, som var en form for læreplads. Det krævede at man havde rene papirer. Jobbet som post var meget eftertragtet, da der var statspension inden for postvæsenet.

Ginne og Kristen mødte hinanden på missionshotellet i Skjern, hvor Ginne på det tidspunkt arbejdede. Kristen var post og skulle et stykke tid være afløser i Troldhede. Han havde imidlertid ingen planer om at blive i Troldhede. Alligevel blev han så glad for at være i byen at de blev her, og deres første lejlighed var på Kirkegade i ejendommen "Rosenvang".

Else kom til verden på Alkjærsgig Teglværk i Dejbjerg.

Else blev født torsdag den 3. oktober i 1935 på Alkjærsgig Teglværk, Vester Marup i Dejbjerg Sogn. Hendes forældre boede ellers i Troldhede, men Elses far blev indkaldt til tre ugers efterårsmanøvrene i København. Elses mor var lidt utryk ved at være alene. Og da hun på dette tidspunkt ikke kendte ret mange i Troldhede, valgte hun at flytte hjem til sine forældre i Vester Marup i Dejbjerg i de tre uger efterårsmanøvren varede. Her kom Else til verden i trygge omgivelser.

Dåben foregik en måned senere i Troldhede Kirke den 3. november 1935. Efterårsmanøvren var nu overstået, og Elses far var tilbage i Troldhede. Faddere til Elses dåb var – udover moderen Ginne som bar – Elses morforældre teglværksarbejder Christian Lyder Rindum Christensen og Johanne Kirstine født Andersen. Øvrige faddere var Elses farfar, landpost Jakob Jakobsen, Skjern og karetmager Heinrich Rudolf Rohde, Skjern.

Elses forældre boede dengang på 1. sal i ejendommen Svinget nr. 6, det der i dag hedder Buen nr. 6. Else fortalte at i nabohuset på Svinget 2, boede en Frk. Meldgård som underviste i klaverspil.

Else og hendes far i haven på Svinget

Else og hendes mor i haven på Svinget

Else på armen af sin mor

Fra Svinget 6 til Dalgasgade 22.

I 1937 da Else var 2 år flyttede familien fra Svinget 6 til Dalgasgade nr. 22, som dengang var et rødt træhus. Huset var ikke ret stort, men der var dog et lille kontor, hvorfra Elses far bestyrede sygekassen. For at være i sygekassen skulle man dengang hen for at betale kontingent, hvilket androg 18 kr. pr. kvartal. Hvis man skulle til lægen måtte man først hen til sygekassen og have en seddel med til lægen. Sedlen kostede 25 øre og var bevis på, at man var medlem af sygekassen. Derfor kom der mange mennesker på besøg i det lille hjem i forbindelse med sygekassen.

Foruden Else og hendes forældre boede Ginnes bror Richard også i huset. Han arbejdede i kulgravene, og var derfor blevet indlogeret på Kristens kontor.

Huset på Dalgasgade nr. 22

Ginne, Kristen og Else til Pouls barnedåb.

Købte nyt hus på den anden side af Dalgasgade.

Else nåede dog lige at blive storesøster til Poul som blev født d. 9. juni 1942, inden de solgte huset til Dagny og Karl Post og flyttede over på den anden side af gaden. Murermester Arne Gårdsvig var i gang med at bygge huset på Dalgasgade nr. 29, da Elses mor og far købte huset og flyttede derover. Huset var ikke færdigbygget og der var rå mure i køkken og soveværelse. Og som Else sagde, var Arne Gårdsvigs huse aldrig helt færdige inden han solgte dem, for han var hurtig til at få husene solgt.

Dalgasgade 29, Trolldhede

Begyndte skolegangen under krigen.

Else begyndte at gå i skole i 1943. Det var hun meget glad for og havde bl.a. lærer Gade, lærer Hansen og Frk. Nielsen. I 1945 var det planen at skolen skulle huse tyske flygtninge. Derfor skulle Trolldhede-børnene gå i skole i missionshuset og et fritidshjem. Fritidshjemmet var et sted hvor kularbejderne spiste og opholdt sig efter arbejdstid. Men flygtningene kom imidlertid aldrig til Trolldhede. Årsagen til det var efter forlydender, at skibet skulle være sunket.

Else fortæller også at hun i 1944 som 9-årig var på ferie hos sine bedsteforældre i Alkjærsig Teglværk, hvor de midt om natten blev vækket af en flyvemaskine, der lavede en forfærdelig larm. Da de stod op og kiggede ud ad vinduet, kunne de se, at flyvemaskinen var blevet skudt ned og gået i brand. Efterfølgende blev der et voldsomt leben rundt om huset og de fik besked på ikke at forlade huset. Om morgenen blev der foretaget husundersøgelse, alle skuffer og skabe blev åbnet og undersøgt for at se om de havde taget noget fra flyveren. De var specielt interesseret i om faldskærmen var fjernet fra flyveren. Else fortalte at det var en meget voldsom oplevelse og at hun var meget bange.

Pige i huset efter konfirmationen.

Else fik sin første cykel da hun skulle begynde at gå til præst, fordi de skulle cykle til præstegården i Sdr. Felding, en cykeltur på syv km. Og det var noget af en oplevelse, da hun aldrig havde været i Sdr. Felding.

Lige efter at Else var blevet konfirmeret kom hun som 14-årig ud at arbejde. Hendes første arbejdsplads var som pige i huset hos familien Kragh på Troldhede Pladeindustri. Arbejdet bestod hovedsageligt i at passe børn og lettere husholdning og lønnen var 65 kr. om måneden. Hun var hos Kragh i et halvt år, hvorefter hun fik arbejde hos Karen (smed) Nygaard, hvis mand Kresten var smedemester i Troldhede, hvor hun arbejdede i halvandet år. Karen Nygaard var ikke altid nem at bide skeer med, men det gik jo. Lønnen var også her 65 kr. om måneden.

Herefter fik Else job i huset hos købmand Jørgen Jørgensen og Jenny Jørgensen. Der skete dog det, at Købmand Jørgensen døde inden Else skulle begynde. Men det var allerede blevet aftalt inden købmand Jørgensen døde, at Else skulle begynde at arbejde hos dem.

Kærligheden ramte.

Else var meget glad for at arbejde hos Jenny. Hun var en meget flink kone og var meget gavmild. Der kunne godt ind imellem falde en pakke cigaretter af. Else fortalte, at Jenny gerne ville have at hun sov inde hos hende, hvilket Else indvilgede i. Hun var hos Jenny i et år og sov inde hos hende hver eneste nat, og som Else sagde: "Det var ikke nemt at få en pige til i dag". Men Jenny var nu så sød. Og når der var bal på kroen, så sagde Jenny til Else: "Du banker bare lige på når du kommer hjem, så kommer jeg og lukker op for dig." Men Else nåede aldrig at banke på, for Jenny var allerede klar til at åbne døren. For hun skulle jo lige have at vide, hvem det var Else var fulgtes med. Mon ikke det var Aksel, der fulgte Else hjem den aften. De mødte hinanden til bal på kroen i 1953 og blev gift i 1954.

Svigerforældrene i plantørboligen i Bjørslev.

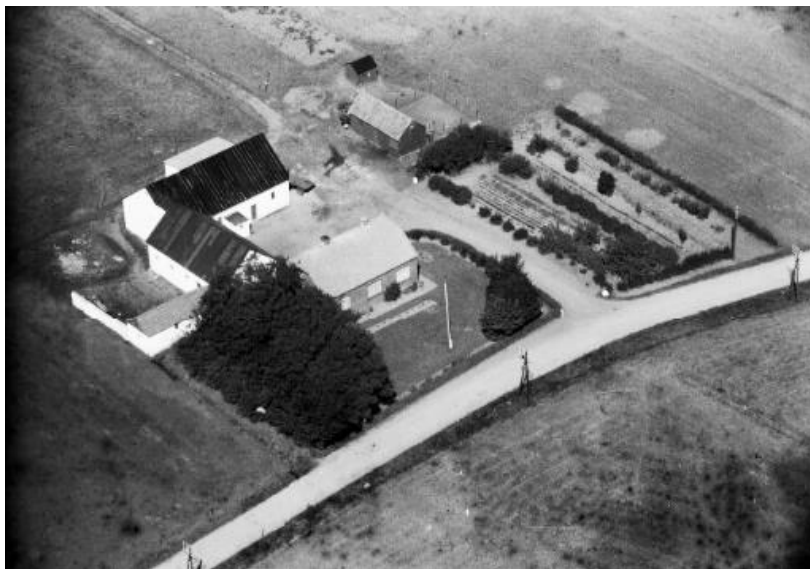
Aksel blev født i plantørboligen i Bjørslev plantage den 20. august 1928. Aksels mor var Annina Johnsen og kom fra Hee. Aksels far var Mads Marinus Lauritsen og kom fra Feldborg. Han fik job som plantør i Bjørslev plantage, hvor de boede i

plantørboligen (Skovfogedboligen). Der var en stor børneflokk på seks drenge og en pige, som alle er født i plantørboligen.

Aksels far havde Sklerose og døde i 1945, og Aksels mor kunne derfor ikke blive boende i plantørboligen som var en tjenestemandsbolig. Skovfoged Knud Nielsen kom herefter til Bjørslev plantage, og flyttede ind i skovfogedboligen. Knud Nielsen var ikke gift, så Annina kunne derfor godt få lov at blive boende, og Knud Nielsen spiste ved hende indtil hun fandt et andet sted at bo.

Skovfogedboligen Bjørslev plantage

Rørkjærgård på Paarupvej nr. 42, billede fra 1947

Flyttede til Rørkjærgård uden for Troldhede.

I 1947 købte Aksels mor "Rørkjærgård" som lå lidt uden for Troldhede på vejen mod Assing. Der var 18 tønder land til gården og Aksel var bestyrer for sin mor. Det kunne imidlertid ikke give en tilstrækkelig løn, hvorfor Aksel påtog sig et job som mælkekusk, samtidig med at han skulle passe gården. Der kom jo en flok børn hjem for at spise, så der kunne ikke rigtig blive til en ordentlig løn til Aksel.

Else og Aksel blev spurgt om de ville overtage "Rørkjærgård", men der skulle jo penge på bordet, så det kunne ikke lade sig gøre. Else fik ellers tilbudt at flytte ind og bo på gården hos sin svigermor. Men Else, som dengang i 1954 kun var 19 år, havde aldrig haft med landbrug at gøre og syntes ikke, at hun var klar til at arbejde sammen med sådan en erfaren landmandskone. Så det kunne der overhovedet ikke blive tale om.

Arbejde på Hotel Troldhøj.

Else arbejdede i øvrigt på det tidspunkt hos kromand Jensen på Hotel Troldhøj. Hotellet blev imidlertid solgt til Birch, men Else fortsatte med at arbejde på hotellet. Birch havde også ansat en afløser til at arbejde på hotellet og Else fik at vide, at afløseren skulle have nogle flere timer, hvorfor Else måtte gå ned i tid. Det ville Else ikke være med til og sagde til kromanden: "så er jeg den der er gået, for jeg er her for at tjene penge, og vi kan lige så godt afregne med det samme". Kromanden forsøgte dog at få Else til at blive, men det ønskede Else ikke og var dermed færdig med at arbejde på hotellet.

Ny æra på "Ahlergård", Gåsdalsvej 13, Troldhede

Og det passede egentlig Else godt at stoppe med arbejdet på hotellet, for så kunne hun få tid til at hakke roer hjemme på den gård, som de lige havde bygget på Gåsdalsvej.

Else og Aksels ejendom "Ahlergård" Gåsdalsvej 13, Troldhede.

For udover at blive gift den 4. november 1954 købte Else og Aksel samme år 30 tønder land på Gåsdalsvej i Troldhede. Jorden de købte havde tidligere været en del af Ahlergårds jorde. Og meget naturligt fik gården navnet "Ahlergård".

Ret skal være ret!

Jorden købte de af landmand Jens Linde, som selv boede på Sdr. Feldingvej lidt uden for Troldhede. Det viste sig dog, at da de skulle til at så markerne til, havde de rigeligt med såsæd til at dække de 30 tønder land. Aksel og svigerfar Kresten gik derfor i gang med hver sin favnmål, for at kontrollere, om der nu også var 30 tønder land.

Mistanken holdt stik, da det viste sig, at der ikke var 30 tønder land. Jens Linde blev konfronteret med dette faktum, men han sagde, at "der jo var elektrisk hegn sat op omkring stykket, og det kunne de få som kompensation for den jord der manglede".

Og sådan blev den handel afsluttet i mere eller mindre mindelighed.

Bestanden af dyr og maskiner øgedes.

Med et billigt statslån på 51.000 kr. var de i stand til at bygge "Ahlergård". Aksel fik en gammel aflæsservogn og 2 kvier af sin mor for at passe "Rørkjærgård". De 2 kvier var de første dyr på gården, men bestanden af dyr blev dog hurtigt større og til sidst var der 18 køer og 2 heste og en del høns på gården. De æg som hønsene lagde, blev solgt og kunne betale købmandsregningen.

Else og Aksel havde det rigtig godt med naboerne på Gåsdalsvej og der blev af og til holdt hyggeaftener med kortspil og strikketøj og under kaffen kunne man rigtig få snakket om løst og fast. Det var jo før man fik tv og mobiltelefoner.

Inger og Tove kom til verden på "Ahlergård".

Det var ikke kun bestanden af dyr der voksede. Der kom også småfolk til, idet Else og Aksel fik to piger. Inger kom til verden i juli 1956 og Tove blev født i maj 1958. Begge piger har valgt at blive uddannet købmænd, og efterfølgende blive pædagoger.

Så der er nok rigtig snakket købmand, når pigernes morbror og Elses lillebror Poul kom på besøg. Poul kom i lære som købmand hos Hans Jørn Frandsen i Troldhede. Og da han var udlært, kom han til Barde og var kommis hos købmand Barslund. Det var også i Barde at Poul fandt sin kone Anne.

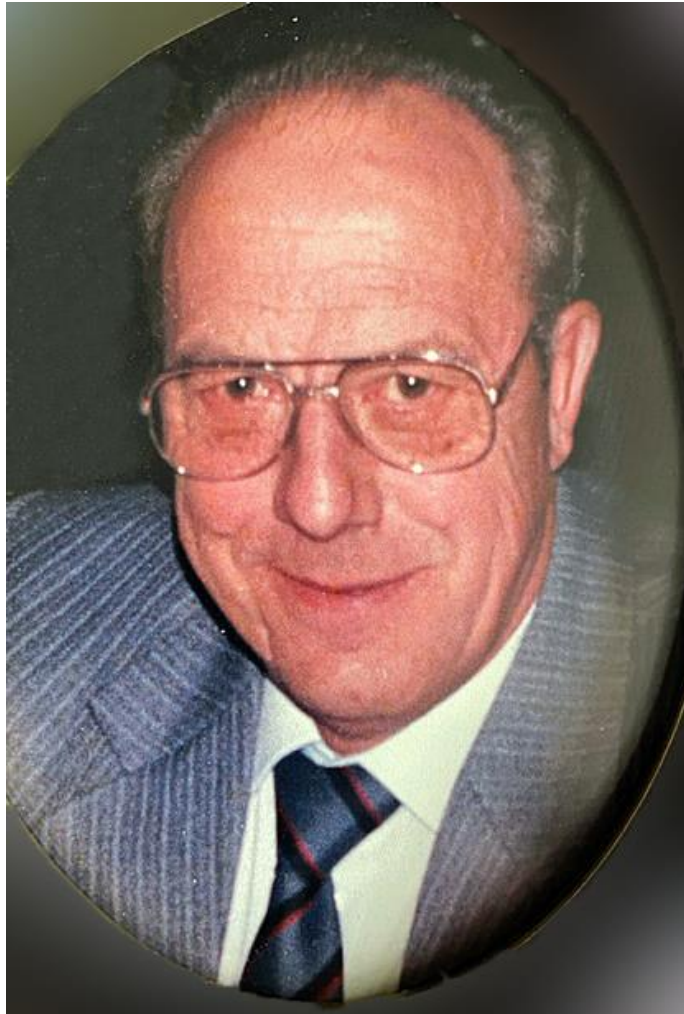
Efter sin mands alt for tidlige bortgang.

Else havde den store sorg at Aksel døde i 1989 kun 61 år gammel. Samme år solgte hun gården og flyttede til Mølgårdsvej i Troldhede.

Else har altid været aktiv i byen og haft en stor omgangskreds. Hun har altid deltaget i byens arrangementer og har nydt at deltage ved Mølgårdsvejs gadefester. Desuden har hun stor glæde af besøg af børn og børnebørn.

Det var derfor meget uheldigt for hende, da hun for nogle år siden faldt ude i sin carport og brækkede lårbenet, hvilket hun er blevet meget hæmmet af.

Else valgte derfor at sælge huset på Mølgårdsvej og flytte i lejlighed på Dalgasgade nr. 59 A, og her hygger Else sig sammen med sine naboer.

Aksel Lauritsen 1928 - 1989